

ERASMUS+ ÖĞRETMENLER VE EĞİTİMCİLER
MASTERCLASS PROGRAMI

KURALLARDAN KÜLTÜRE: EĞİTİMDE AKTİF İSG UYGULAMALARI

İş Sağlığı ve Güvenliği'ni (İSG) yasal bir zorunluluktan, çocuklar için dinamik ve hayat kurtaran bir yaşam becerisine dönüştürme rehberi.

Okullar: Dinamik, Yüksek Trafikli ve Çok Riskli Yaşam Alanları

6331 sayılı İSG Kanunu kapsamında okullar az tehlikeli sınıfta yer alsa da, çocukların öngörülemez doğası bu alanları son derece dinamik kılar.

The Safety Culture Spectrum

Fiziksel Güvenlik (Mevzuat)

Davranışsal Farkındalık (Kültür)

Kurallar fiziksel ortamı korur; ancak kazaları önleyen asıl güç, öğrencilerin içselleştirdiği güvenlik kültürüdür.

AB Standartlarında İSG Eğitimi ve Napo Vizyonu

Avrupa standartlarında İSG, evrak üzerindeki bir yükümlölük değil, temel bir pedagojik hedeftir. Öğretmenler için geliştirilen Napo projesi gibi iyi uygulamalar, çocuklara tehlikeyi tanıma becerisini oyunla ve yaratıcılıkla kazandırmayı amaçlar.

İSG Eğitiminde Paradigma Değişimi

Koridorda koşma! demek neden işe yaramaz?

	Pasif İSG Eğitimi (Geleneksel)	Aktif İSG Eğitimi (Hedeflenen)
Yöntem	Öğretmen merkezli uyarılar ve yasaklar listesi.	Öğrenci merkezli, keşfe dayalı vaka analizleri.
Öğrenci Rolü	Kuralı dinleyen, ezberleyen ve itaat eden pasif alıcı.	Riskleri tanımlayan ve çözüm üreten aktif katılımcı.
Odak Noktası	Ne yapılmamalı? (Örn: Koridorda koşma).	Neden tehlikeli ve nasıl güvende kalırız? (Neden kaygan?).
Acil Durumlar	Yangın çıkış rotasını kağıt üzerinden ezberleme.	Rol oynama ve drama ile kriz anını güvenle deneyimleme.
Kalıcılık	Öğretmen gözetimi ortadan kalktığında kurallar unutulur.	Empati ve mantıkla içselleştirildiği için ömür boyu sürer.

Aktif Yöntemlerin Entegrasyonu: Akıl ve Duygunun Birleşimi

Çocuklarda kalıcı davranış değişikliği yaratmak için, mantıksal problem çözme (bilişsel) ile duygu ve empati (duyuşsal) bir arada çalışmalıdır.

Sarı Şapka / Bilişsel

Edward de Bono - Sarı Şapka (Yellow Hat)

Mekanizma: Yapıcı, iyimser ve çözüm odaklı analitik düşünme.

İşlev: Bu tehlikeyi nasıl güvenli hale getirebiliriz? sorusunu sordurur.

Sıcak Sandalye / Duyuşsal

Yaratıcı Drama - Sıcak Sandalye (Hot Seat)

Mekanizma: Empati, yüzleşme ve karakterin iç dünyasını anlama.

İşlev: Kurala uymamak bana ve başkalarına ne hissettirir? sorusunu sordurur.

Bütüncül İSG Bilinci

Sıcak Sandalye / Duyuşsal

Yaratıcı Drama - Sıcak Sandalye (Hot Seat)

Mekanizma: Empati, yüzleşme ve karakterin iç dünyasını anlama.

İşlev: Kurala uymamak bana ve başkalarına ne hissettirir? sorusunu sordurur.

Yöntem 1: Sarı Şapka Tekniği (Yapıcı ve İyimser Yaklaşım)

Edward de Bono'nun Altı Şapkalı Düşünme tekniğinde Sarı Şapka; güneşin rengini, aydınlığı, iyimserliği ve faydayı temsil eder. İSG eğitiminde öğrencileri korkutmak yerine onlara çözüm mimarı olma fırsatı verir.

1

Tehlikeyi Fırsata Çevirme:

Öğrenciler Burada düşeriz! demek yerine, Bu merdiveni nasıl güvenli hale getirebiliriz? diye sorar.

2

Avantajları Keşfetme:

Alınan güvenlik önlemlerinin (kaymaz bantlar, uyarı levhaları) herkes için sağlayacağı uzun vadeli faydaları listelerler.

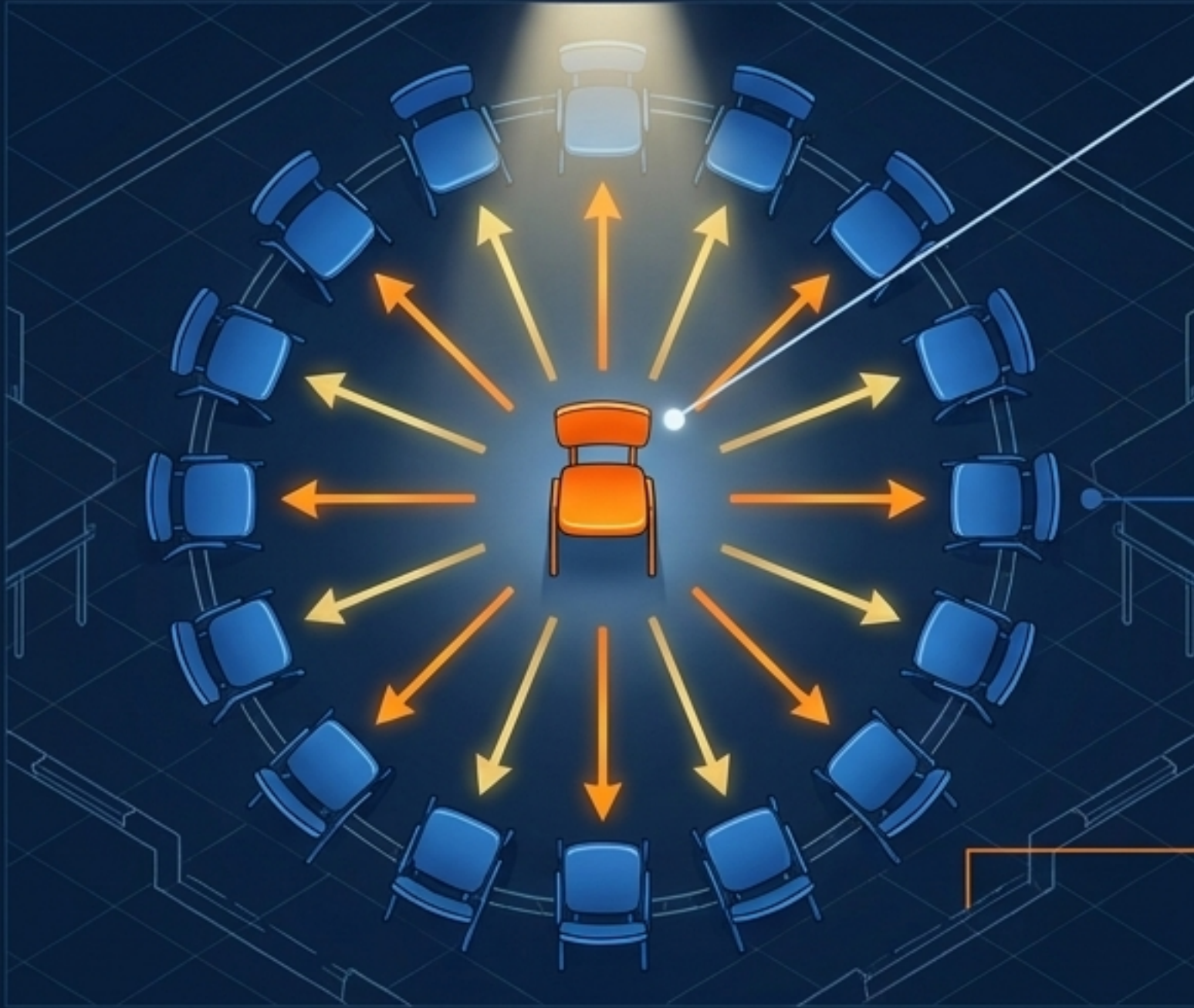
3

Proaktif Tutum:

Kaza olmadan önce önlem almanın, kurallara uymanın pozitif sonuçlarına odaklanılır.

Yöntem 2: Sıcak Sandalye Tekniği (Empati ve Sorumluluk)

Yaratıcı dramının en güçlü tekniklerinden biridir. Kuralı ihlal eden, kaza geçiren veya bir tehlikeye tanık olan bir karakter çemberin ortasındaki sıcak sandalyeye oturur.

1

Merkezdeki Karakter (Sıcak Sandalye):

Sorulara karakterin ağzından, onun duygularıyla cevap verir. Davranışının sonuçlarıyla yüzleşir (Örn: Koridorda koşup birine çarpan öğrenci).

2

Çemberdeki Sorgulayıcılar:

Yargılamadan, durumu anlamaya yönelik açık uçlu sorular sorarlar (Neden bu kadar hızlı koşuyordun?, Çarptığın an ne hissettin?).

3

Pedagojik Etki:

Yasaklar üzerinden değil, eylemin doğal sonuçları ve başkalarına verilen zarar üzerinden derin bir empati geliştirilir. Sorumluluk duygusu içselleşir.

Sınıf İçi Vaka Senaryosu: Kaygan Koridor (40 Dakikalık Ders Planı)

Teoriği pratiğe dönüştüren adım adım bir masterclass uygulaması.

Senaryo Parametreleri:

- **Hedef Kitle:** İlkokul / Ortaokul Öğrencileri
- **İSG Teması:** Fiziksel Riskler, Koridor/Merdiven Güvenliği ve Islak Zemin.
- **Mekan:** Sınıf içi (Drama çemberi düzeninde).
- **Kullanılacak Araçlar:** Vaka hikayesi, Sarı Şapka ve Sıcak Sandalye.

1

1. Hazırlık

2

2. Uygulama

3

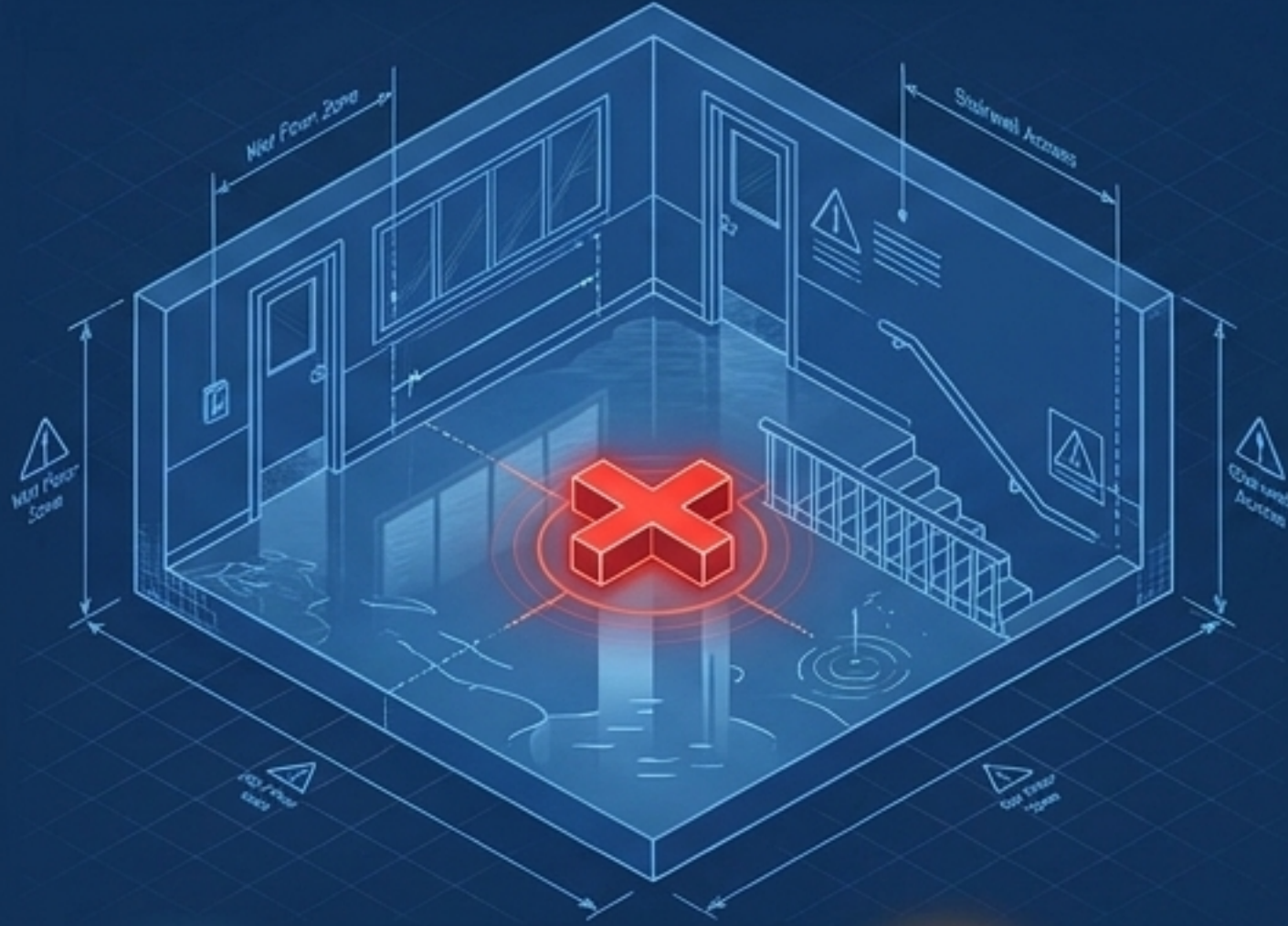
3. Değerlendirme

4

4. Kapanış

Adım 1: Olayın Canlandırılması ve Durum Tespiti

Ders, öğretmenin hikayeyi anlatması (veya öğrencilere kısa bir canlandırma yaptırması) ile başlar. Amaç, çocukların tehlikeyi pasif bir şekilde dinlemek yerine, olayın dinamiklerini fark etmesidir.

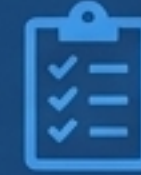

Sınıf İçi Yönlendirme:

Öğretmenin Sorusu:

Şu anda burada ne ters gitti? Hangi tehlikeleri görüyorsunuz?

Tehlike Tespiti (Risk Analizi):

- 1) Islak zemin, ✓
- 2) Uyarı levhasının olmaması, ✓
- 3) Aşırı hız (koşmak), ✓
- 4) Merdiven kenarında bekleme tehlikesi.

Kritik Geçiş:

Öğretmen, suçlu aramak yerine olayı analiz etmek üzere sınıfı bir sonraki aşamaya taşır.

1

1. Hazırlık

2

2. Uygulama

3

3. Değerlendirme

4

4. Kapanış

Adım 2: Sarı Şapka ile Çözüm Fırtınası (Bilişsel Analiz)

Öğretmen hayali (veya fiziksel) Sarı Şapkayı takar ve sınıfın bakış açısını tehlikeden, iyimser ve yapıcı çözümlere kaydırır.

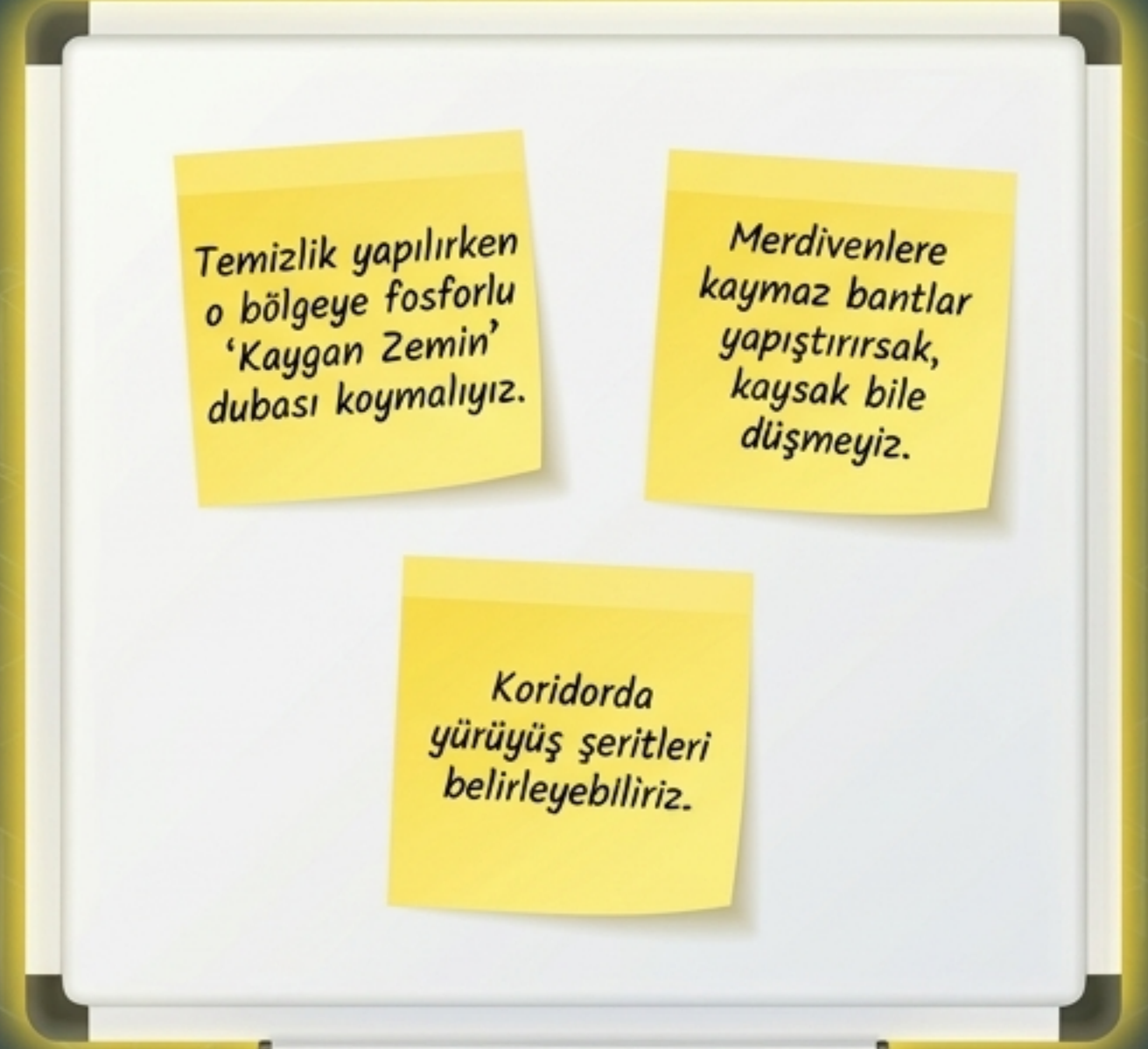
Sınıf İçi Yönlendirme:

Öğretmen:

Şimdi sarı şapkamızı takıyoruz. Bu koridoru herkes için nasıl en güvenli hale getirebiliriz? En iyi fikirleri kim bulacak?

Kazanım:

Güvenlik önlemleri, dışarıdan dayatılan kurallar olmaktan çıkar, öğrencilerin kendi icat ettikleri mantıklı sistemler haline gelir.

Adım 3: Sıcak Sandalye ile Empati ve Yüzleşme (Duyuşsal Derinlik)

Bilişsel çözümlerden sonra sıra işin duygu boyutuna gelir. Olayın kahramanı Ali (veya zarar gören Ayşe) rolündeki öğrenci merkezdeki Sıcak Sandalye'ye oturur.

1

Sınıf Sorar: Ali, kayıp Ayşe'ye çarptığın an ne hissettin?

2

Ali (Sıcak Sandalye): Çok korktum. Ayşe'nin kafasını merdivene çarpacağını düşündüm. Kendimi çok suçlu hissettim.

3

Sınıf Sorar: Zamanı geri alsan neyi farklı yapardın?

4

Ali: Öğretmenin uyarısını dinler ve ıslak zemini görünce yürürdüm.

Kazanım:

Öğrenci, koşmak yasaktır kuralının arkasındaki gerçek acıyı ve sorumluluğu başkasının gözünden deneyimler.

1. Hazırlık

2. Uygulama

3. Değerlendirme

4. Kapanış

Adım 4: Kapanış, Değerlendirme ve Kuralların Yeniden Yazımı

Dersin son beş dakikası, yaşanan deneyimi kalıcı bir güvenlik refleksine dönüştürmek için kullanılır.

Pedagojik Çıktılar:

Kuralları Ortaklaşa Belirleme: Öğretmen kuralları dikte etmez. Sınıf, Sarı Şapka ve Sıcak Sandalye tecrübelerinden yola çıkarak kendi Koridor Güvenliği Sözleşmesi'ni yazar.

Sınıf İçi Afiş Tasarımı: Pasif yapma uyarıları yerine, öğrencilerin hazırladığı **Tehlikeyi Fark Et, Önlem Al** temalı görseller okul panolarına asılır.

Sonuç İSG, bir ceza mekanizması olmaktan çıkıp, sınıfın gururla sahiplendiği bir ekip işi ve yaşam kültürü haline gelir.

Geleceğin Güvenlik Kültürünü İnşa Etmek

Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği, yalnızca denetimlerde dosya sunmak değil; bu yapıları yaşatan insanları eğitmektir.

Eğitimcinin Gücü: Farkındalık Elçileri:

Aktif öğrenme yöntemleriyle eğitilen çocuklar, kendi çevrelerinin güvenlik denetçileri olurlar.

Eğitimcinin Gücü: Sürdürülebilir Yatırım:

Öğrencilerin kendilerini güvende hissettiği bir okulda, eğitim kalitesi ve öğretmen motivasyonu artar.

Eğitimcinin Gücü: Vizyon:

Kuralları ezberleyen değil, güvenliği bir yaşam biçimi olarak içselleştiren nesiller yetiştirmek bizim elimizde.

Erasmus+ ile başladığımız bu dönüşüm, sınıfınızda atacağınız ilk aktif adımla hayat bulacaktır.